

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **M. M. L. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, ve věci kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2005, č. j. 63 Az 211/2004 - 23,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále označován jako „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek krajského soudu, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2004, č. j. OAM-3238/VL-07-04-2004. Rozhodnutím správního orgánu byla jeho žádost o azyl zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Stěžovatel ve své kasační stížnosti namítá, že na výzvu Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 12. 2004 sdělil soudu ve stanovené lhůtě dopisem ze dne 14. 11. 2005, že chce být osobně přítomen při jednání, na kterém se bude projednávat jeho žaloba ze dne 6. 12. 2004. Konstatuje, že předvolání k jednání bylo uloženo na poště, ale fakticky mu bylo předáno příliš pozdě, než aby mohl být 10. 5. 2005 před osmou hodinou ranní v Ostravě. Z tohoto důvodu se cítí být poškozen na svých právech, neboť nemohl uvést všechny důvody, které ho vedly k žádosti o udělení azylu v České republice. Uvádí, že v Senegalů měl státní

občanství a národnost senegalskou a hlásil se k etniku W. podle svého otce. Jeho rodiče jsou rozvedeni právě z důvodu rozdílnosti etnických skupin, k nimž přísluší. Tvrdí, že ve své etnické skupině cítil silný kastovní systém, který mu znemožnil zajistit si práci, a tím byl fakticky vyhnán ze svého domova. Stěžovatel dále uvádí, že právě v souvislosti s různým etnikem jeho rodičů měl ve své vlasti problémy, které vyústily v jeho odcestování ze země. S tímto faktem souvisely i jeho další problémy, jež měl v úmyslu zopakovat před soudem, když nebyly přesně a úplně zaznamenány v azylovém středisku.

Současně v rámci kasační stížnosti požádal stěžovatel o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Dále odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Námitka týkající se etnických a politických problémů je pak, dle stěžovatele, uplatněna poprvé až v kasační stížnosti. Z těchto důvodů pak žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Ze správního spisu žalovaného Nejvyšší správní soud zjistil, že návrh na zahájení řízení o udělení azylu podal stěžovatel dne 6. 11. 2004 a pohovor k tomuto návrhu s ním byl proveden dne 25. 11. 2004. Stěžovatel v návrhu na zahájení řízení uvedl, že žádá o azyl, protože když přiletěl na letiště, zadrželi ho s falešným pasem. Policisté mu poradili, aby požádal o azyl. Dále uvedl, že je mu zde (myšleno v ČR) dobře, žije v Praze s jednou českou dívkou a nechce zde nadále žít nelegálně. Proto přišel požádat o azyl. Uvedl, že ze Senegalu původně odjel, protože rád cestuje, a kvůli dobrodružství. Ve výše uvedeném pohovoru pak doplnil, že v Senegalu neměl peníze a měl tam existenční problémy. Dále uvedl, že měl spory s dětskými gangy kriminálního charakteru v jeho čtvrti. Konstatoval, že případný návrat do Senegalu by pro něj byl těžký, neboť tam již tři roky nežije a nevyzná se v tamní situaci. Navíc by to, dle jeho slov, bylo těžké i pro jeho přítelkyni.

Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel neopustil Senegal z důvodu, že by byl pronásledován pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo zastávání politických názorů. Stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu; Senegal opustil kvůli ekonomickým potížím.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. zák. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“) přípustná a podle jejího obsahu jsou v ní namítány důvody odpovídající ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., neboť stěžovatel namítá, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav a v důsledku toho nesprávně posoudil jeho žádost o azyl [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.] a že mu v důsledku opožděného předvolání k jednání nebylo umožněno účastnit se soudního jednání [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Rozsahem a důvody kasační stížnosti je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel

chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) - ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tj. tím, že stěžovateli nebylo v důsledku pozdního doručení předvolání umožněno účastnit se soudního jednání. Pokud by tato námitka byla důvodná, již tato okolnost samotná by musela vést ke zrušení rozhodnutí krajského soudu.

Stěžovatel vidí konkrétní pochybení v tom, že předvolání k jednání mu bylo uloženo na poště, ale fakticky mu bylo předáno příliš pozdě, než aby mohl být 10. 5. 2005 před osmou hodinou ranní v Ostravě. Podle § 49 odst. 1 s. ř. s. k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky tak, aby měli k přípravě alespoň deset pracovních dnů. Předvolání k soudnímu jednání v předmětné věci na 10. 5. 2005 stěžovatel fakticky převzal dne 27. 4. 2005 (viz č. l. 18 soudního spisu), kdy si zásilku s předvoláním vyzvedl na poště, kde byla uložena. Stěžovatel na toto předvolání reagoval dopisem ze dne 1. 5. 2005, v němž uvedl, že není možné, aby se v tomto čase k jednání dostavil, neboť neexistuje žádné dopravní spojení mezi Prahou a Ostravou v tak časných ranních hodinách. Dále požádal, aby mu soud zaslal mapku či plánec s údajem o tom, kde se budova soudu nachází, a zároveň jízdenku na cestu do Ostravy a zpět a aby jednání přesunul do odpoledních hodin. Krajský soud dne 10. 5. 2005 rozhodl za nepřítomnosti stěžovatele a jeho žalobu zamítl.

Stěžovatelova námitka, že mu předvolání k jednání bylo doručeno opožděně, není důvodná. Zásilka s předvoláním nebyla určena do vlastních rukou stěžovatele a ani takovou být nemusela, neboť s. ř. s. ani jiný zákon povinnost doručit předvolání k jednání do vlastních rukou účastníka nestanovuje a doručení do vlastních rukou nenařídil v případě této konkrétní zásilky ani předseda senátu podle § 45b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). U zásilky proto k jejímu doručení došlo tzv. fikcí podle § 46 odst. 1 a odst. 3 věty první o. s. ř. ve spojení s § 50c odst. 4 o. s. ř. Stěžovateli bylo doručováno na adresu u jeho přítelkyně D. J., tedy na adresu, kterou stěžovatel označil soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje a kam mu mají být doručovány písemnosti. Při doručování nebyl stěžovatel na této adrese zastižen, doručující orgán proto písemnost dne 19. 4. 2005 uložil, jelikož nebylo lze ji doručit vhodné fyzické osobě bydlící, působící nebo zaměstnané na téže místě nebo v jeho okolí, která by stěžovatele znala a souhlasila s tím, že mu písemnost odevzdá. Stěžovatel si uloženou zásilku vyzvedl, avšak až 27. 4. 2005. Podle ustanovení § 50c odst. 4 o. s. ř. však, nebude-li uložená písemnost vyzvednuta do 3 dnů nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, považuje se poslední den lhůty za den doručení, i když

se adresát o uložení nedozvěděl; to neplatí, je-li náhradní doručení písemnosti vyloučeno (§ 50d odst. 1 o. s. ř.) nebo bylo-li uložení písemnosti neúčinné. Vzhledem k tomu, že - jak již výše uvedeno - nešlo o zásilku určenou do vlastních rukou, je nutno za den doručení považovat 22. 4. 2005; náhradní doručení vyloučeno v případě uvedené zásilky nebylo, neboť žádná z možností daných ustanovením § 50d odst. 1 o. s. ř. není dána, a doručení ani není neúčinné, neboť stěžovatel nejen že neprokázal, ale ani netvrdil skutečnosti, které by k neúčinnosti doručení ve smyslu § 46 odst. 6 o. s. ř. vedly. Skutečnost, že se stěžovatel s obsahem zásilky fakticky seznámil až 27. 4. 2005, je zde právně nerozhodná, neboť zákon stanovuje soudu povinnost předvolat účastníka v určitém předstihu, avšak nestanovuje mu povinnost zajistit, aby se o předvolání skutečně dozvěděl - postačí, když mu soud včasným doručením předvolání poskytne možnost se s předvoláním a s jeho obsahem v zákonem stanoveném předstihu seznámit. Jestliže tedy bylo předvolání k jednání konanému 10. 5. 2005 stěžovateli doručeno dne 22. 4. 2005, bylo jeho právo být předvolán tak, aby měl k přípravě na jednání alespoň deset pracovních dnů, bezvýhradně respektováno.

K námitkám stěžovatele ohledně toho, že nemá možnost se dostavit k soudu na jednání v 8 hodin ráno a že nemá prostředky na cestu k soudu, je třeba poznamenat, že jsou z hlediska posouzení, zda jsou zachována jeho procesní práva, zcela irelevantní. Je na soudu, aby stanovil čas jednání tak, aby to zejména odpovídalo jeho provozním možnostem; přitom by jistě měl pokud možno vzít i ohled na to, odkud jsou účastníci, kteří se na jednání mají dostavit, a přihlídnout případně k dalším jejich specifickým vlastnostem tak, aby pro ně bylo soudní řízení pokud možno komfortní. Právo, aby jednání nebylo nařizováno v určitou dobu, např. brzy ráno, však účastníkovi řízení žádný právní předpis nepřiznává a účastník takové právo zkrátka nemá. Je tedy na účastníkovi, aby si - má-li zájem se jednání účastnit - zajistil, že se v určený čas, byť třeba i z jeho hlediska nevýhodný, na jednání dostaví. Stěžovateli v projednávaném případě například nic nebránilo odjet z Prahy do Ostravy o den dříve a v místě jednání přenocovat. Přijel-li by do Ostravy s předstihem, jistě by mu zbyl i čas na to, aby se informoval, kde přesně ve městě se budova soudu nachází a jak se tam dostane. Pokud pak stěžovatel uvádí, že na cestu k soudu neměl finanční prostředky, nutno poznamenat, že mu jako žadateli o azyl v takovém případě příslušelo uchýlit se do pobytového střediska pro žadatele o azyl, kde by mu byly poskytnuty veškeré základní životní potřeby a kde by mu byla poskytnuta i součinnost v souvislosti s účastí na soudních jednáních; stěžovateli by v takovém případě nezbylo než snášet i nepříjemnosti s pobytem v takovém středisku spojené. Jestliže však stěžovatel na vlastní žádost (viz č. I. 25 správního spisu) pobývá v soukromí u své přítelkyně v Praze, bylo jeho věci vyplývající z volby, kterou takto učinil, aby si zajistil i prostředky pro cestu k soudu z Prahy do Ostravy. Stát je povinen zajistit žadatelům o azyl lidsky důstojný život po dobu řízení o jejich žádosti o azyl, není však povinen zajišťovat jim bezplatnou dopravu z místa, kde na vlastní žádost mimo určené pobytové středisko pobývají, do místa konání soudního řízení.

Nejvyšší správní soud se poté zabýval námitkou stěžovatele podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. spočívající ve výtce, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav, v důsledku čehož jeho věc nesprávně posoudil.

Námitkou stěžovatele, že žalovaný nezjistil, že stěžovatelovy problémy měly původ v jeho příslušnosti k etniku W., se Nejvyšší správní soud nezabýval, neboť podle § 104 odst. 4 s. ř. s. není stěžovatelova kasační stížnost v rozsahu této námítky přípustná, jelikož se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. Jak ze soudního a správního spisu

Nejvyšší správní soud zjistil, stěžovatel tuto námitku ve svém žalobním návrhu neuplatňoval a ve vyjádření ze dne 14. 1. 2005, které soudu zaslal (viz č. l. 15 soudního spisu), pouze obecně poukázal na to, že při pohovoru k žádosti o azyl uvedl i politické, a nikoli jen ekonomické důvody, které ovšem v protokolu nebyly zaznamenány. Z obsahu soudního spisu ani z kasační stížnosti pak nevyplývá nic, co by byť jen naznačovalo, že stěžovateli něco bránilo v uvedení této námitky již v žalobě. Vzhledem k tomu, že se jedná o námitku skutkově zakotvenou v hluboké minulosti, konkrétně v době odchodu stěžovatele ze Senegalu, musely mu být skutečnosti, o něž ji opřel, již v té době známy, a proto námitku zajisté mohl uplatnit i kdykoli poté, tedy již i v žalobě. Neučinil-li tak, nelze se uvedenou námitkou meritorně zabývat.

Nejvyšší správní soud dále konstatuje, že řízení před správním orgánem probíhalo v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními, za dodržení zákonem zaručených práv stěžovatele a bez procesních vad, které by mohly mít vliv na zákonnost rozhodnutí žalovaného. Žalovaný správní orgán řádně zjistil skutkový stav, zejména pak ze žádosti o azyl a z důkladně vedeného pohovoru se stěžovatelem zcela dostatečně zjistil důvody, pro které stěžovatel žádá o poskytnutí azylu. Stěžovatel popsal důvody, proč žádá o azyl, podrobně v návrhu na zahájení řízení o udělení azylu. K těmto důvodům i jejich širšímu kontextu, zejména k okolnostem, za kterých opustil zemi původu, a o jeho ekonomické a sociální situaci s ním pak správní orgán vedl dostatečně podrobný pohovor, při kterém stěžovateli kladl otázky směřující k podstatě věci a umožňující mu jeho žádost o azyl podrobněji specifikovat a zdůvodnit. Z pohovoru jednoznačně vyplývalo, že stěžovatel žádá o azyl za situace, kdy již jednou o azyl požádal v roce 2001 a řízení bylo následně zastaveno, přičemž v České republice pobývá již delší dobu (od roku 2001). Předtím pobýval delší či kratší dobu v Tunisku, Maroku, Pobřeží slonoviny a Alžírsku a mezitím se vracel do Senegalu. Ze všech jeho vyjádření v průběhu azylového řízení bylo zjevné, že odjel ze Senegalu kvůli touze po dobrodružství a protože rád cestuje a též z ekonomických důvodů, přičemž v Senegalu žil běžným životem tamních obyvatel, nebyl politicky aktivní a neměl ani žádné problémy se státními orgány či jinými etnickými skupinami nebo jiné obdobné potíže (účast na šarvátkách gangů mládeže za něco takového nelze považovat, neboť se jedná o jev běžný ve velkém množství států všude na světě a v podstatě nezávislý na politickém režimu či sociálních parametrech dané země). Protokol o pohovoru k žádosti o azyl je podrobný, byl pořízen za účasti tlumočníka a z obsahu protokolu, zejm. z pasáže obsažené na jeho třetí straně nahoře, je patrné, že stěžovatel si protokol podrobně pročítal a doplňoval jej - mimo jiné doplnil, že odešel z vlasti také kvůli ekonomickým problémům, avšak neuvedl nic, co by naznačovalo, že by důvody jeho odchodu byť třeba jen nepřímou souvisely s nějakými etnickými třenicemi či konflikty. Žalovaný právem dospěl ke skutkovému závěru, že důvodem odchodu stěžovatele ze země původu byla touha po dobrodružství spojená s touhou cestovat a doplněná nechutí z neuspokojivé ekonomické situace stěžovatele; zcela správně také zjistil, že stěžovatel nebyl politicky aktivní a nebyl ani terčem etnického nebo náboženského pronásledování. Rozhodnutí správního orgánu o žádosti o azyl pak je nepochybně plně srozumitelné, jednoznačně popisuje takto zjištěný skutkový stav, přičemž vychází z provedených důkazů, a obsahuje logicky postavené důvody, o které se opírá.

Nejvyšší správní soud tedy nezjistil naplnění žádného z důvodů kasační stížnosti uplatňovaných stěžovatelem. Kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán

měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Žalovanému proto nepřísluší právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 4 in fine ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. prosince 2005

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu